

15. Sytuacja majątkowa i kapitałowa oraz wynik finansowy NBP za 2022 r.

15.1. Wstęp

Niniejszy rozdział ma na celu syntetyczne przedstawienie informacji o sytuacji majątkowej i kapitałowej oraz wyniku finansowym NBP za 2022 r.¹⁰⁸ Opisuje, z perspektywy finansowej, obszary działania banku centralnego – przede wszystkim zarządzanie rezerwami dewizowymi, prowadzenie polityki pieniężnej, działalność emisyjną oraz koszty działania i amortyzacji.

W rozdziale zawarto w szczególności informacje dotyczące bilansu oraz rachunku zysków i strat w 2022 r. w porównaniu z rokiem poprzednim. Z zakresu bilansu są prezentowane m.in. zmiany: sumy bilansowej oraz struktury aktywów i pasywów, a także najważniejsze pozycje aktywów i pasywów w podziale na waluty obce i walutę krajową. Z zakresu rachunku zysków i strat przedstawiono pozycje składające się na rachunek wyników (np. wynik z odsetek, wynik z operacji finansowych, wynik z prowizji i opłat) oraz przychody i koszty w podziale na główne obszary działania banku (wynik z tytułu: zarządzania rezerwami dewizowymi, różnic kursowych, prowadzonej polityki pieniężnej, koszty działania i amortyzacji).

W celu przedstawienia informacji w szerszym horyzoncie oprócz danych finansowych za 2022 i 2021 r. zaprezentowano także dane historyczne, tj. kształtowanie się sytuacji majątkowej i kapitałowej NBP w zestawieniu pięcioletnim (2018–2022).

Informacje zawarte w niniejszym rozdziale są komplementarne wobec *Sprawozdania finansowego Narodowego Banku Polskiego na dzień 31 grudnia 2022 r.*, zamieszczonego na stronie internetowej NBP wraz ze sprawozdaniem niezależnego biegłego rewidenta z badania.

Bilans NBP

Na koniec 2022 r. NBP osiągnął sumę bilansową w wysokości 876,2 mld zł.

Na wzrost sumy bilansowej w 2022 r. o 50,9 mld zł (6,2%) wpłynęły głównie transakcje posiadaczy rachunków w NBP, zmiana kursów walut obcych i cen złota oraz wzrost zaangażowania w jednoczesne transakcje *reverse repo* i *repo* przy spadku cen dłużnych papierów wartościowych

¹⁰⁸ Wszystkie dane zawarte w niniejszym rozdziale są danymi NBP, w tym danymi z ksiąg rachunkowych NBP. Dane mogą się nie sumować do pełnych wartości ze względu na zaokrąglenia.

w walutach obcych oraz salda dłużnych papierów wartościowych w złotych skupionych w poprzednich latach na potrzeby prowadzonej polityki pieniężnej.

Główne zmiany aktywów dotyczyły:

- należności w walutach obcych – wzrost łącznie o 56,1 mld zł (9,1%),
- dłużnych papierów wartościowych w walucie krajowej – spadek o 8,6 mld zł (5,8%),

Największe zmiany pasywów dotyczyły:

- zobowiązań związanych z polityką pieniężną – wzrost łącznie o 26,2 mld zł (9,3%),
- pieniądza w obiegu – wzrost o 13,1 mld zł (3,7%),
- kapitału własnego NBP – spadek o 19,3 mld zł (32,9%).

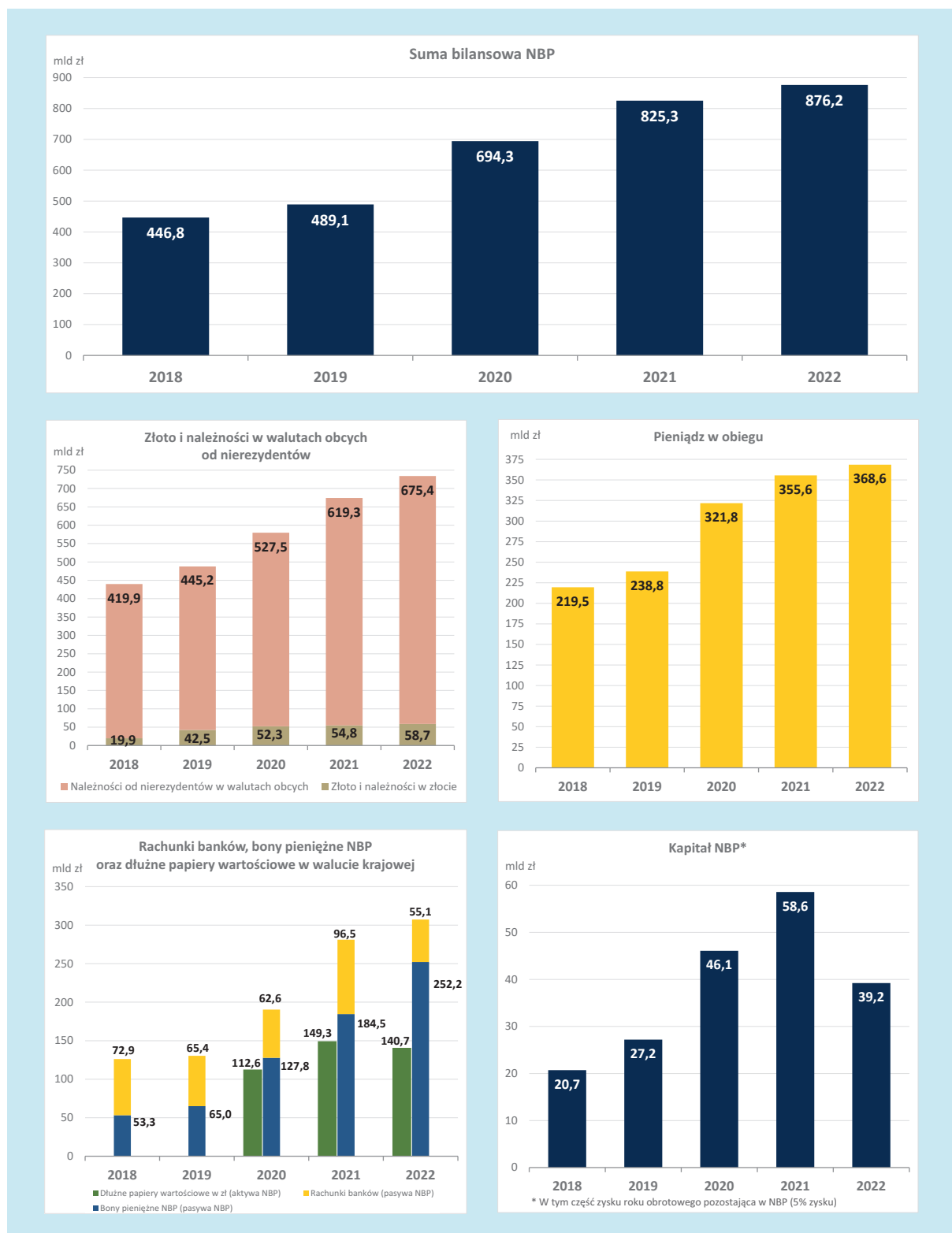
Rachunek zysków i strat NBP

NBP odnotował stratę za 2022 r. wynoszącą -16,9 mld zł. Głównymi elementami straty NBP były:

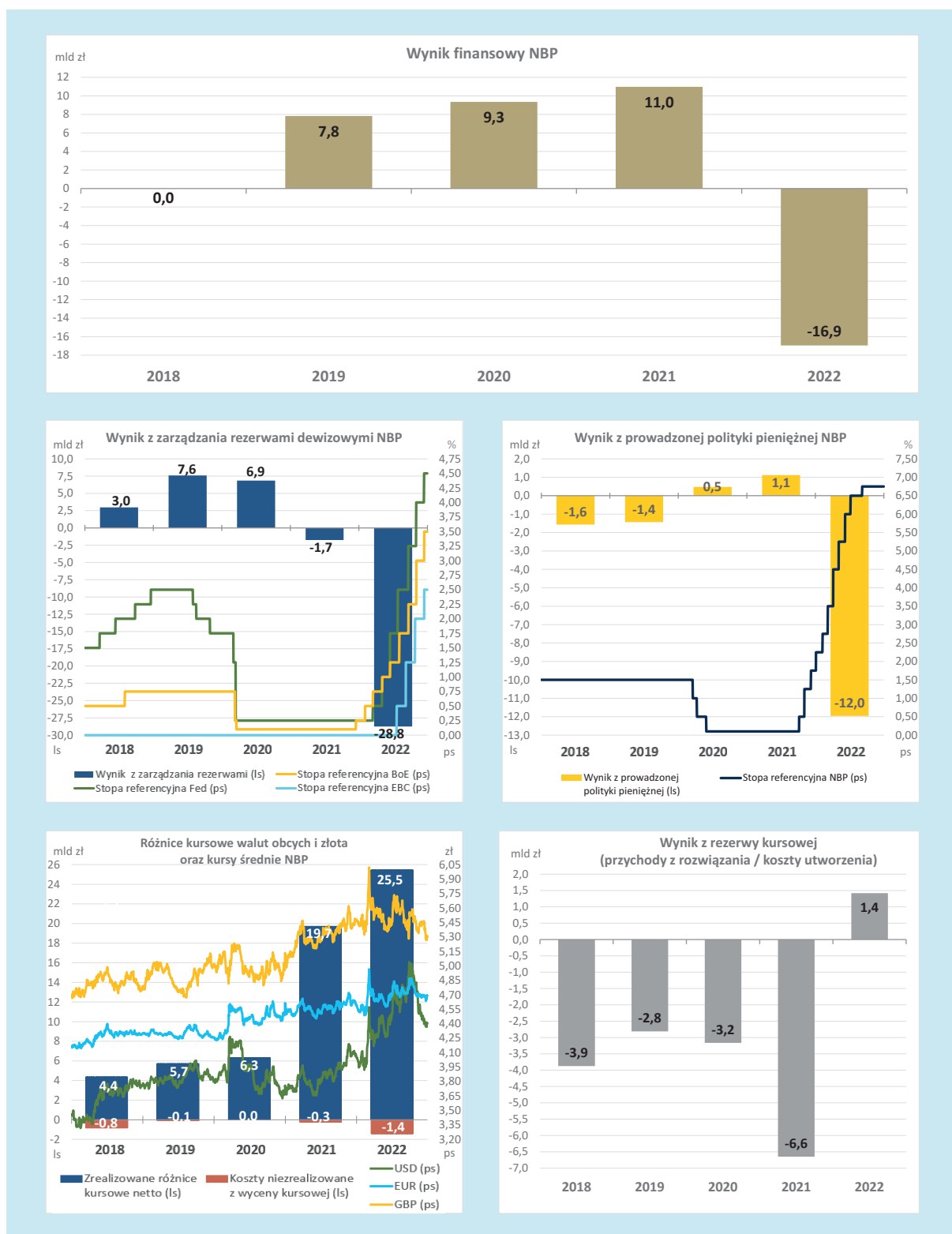
- ujemny wynik zarządzania rezerwami walutowymi (w walucie instrumentu) w kwocie -28,8 mld zł, spowodowany głównie ujemnym wynikiem z tytułu zrealizowanych różnic cenowych w transakcjach dłużnymi papierami wartościowymi w walutach obcych oraz z tytułu kosztów niezrealizowanych z ich wyceny cenowej na 31 grudnia 2022 r. (por. rozdział 15.3.1),
- ujemny wynik prowadzonej polityki pieniężnej w kwocie -12,0 mld zł,
- koszty działania i amortyzacji wynoszące -1,5 mld zł.

Jednocześnie wynik z tytułu zrealizowanych różnic kursowych był dodatni i wyniósł 25,5 mld zł.

Wykres 24. Przegląd zmian bilansu NBP w latach 2018–2022 (na 31 grudnia roku obrotowego)

Wykres 25. Przegląd zmian rachunku zysków i strat NBP w latach 2018–2022 (za dany rok obrotowy)

Charakterystyka bilansu NBP

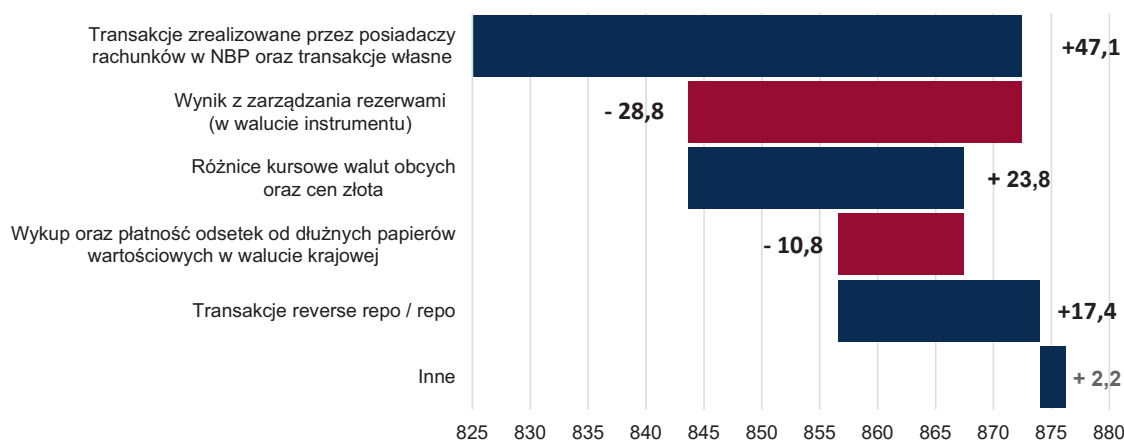
Tabela 8. Aktywa i pasywa NBP na koniec 2022 i 2021 r. (w mld zł)

AKTYWA	2022	2021	Zmiana
A.1. Złoto i należności w złocie odpowiadającym międzynarodowym standardom czystości	58,7	54,8	3,8
A.2. Należności w walutach obcych od nierezydentów	675,4	619,3	56,1
2.1. Należności od MFW	31,4	30,0	1,4
2.2. Rachunki w instytucjach zagranicznych, dłużne papiery wartościowe, udzielone kredyty, inne aktywa zagraniczne	644,0	589,3	54,7
A.7. Dłużne papiery wartościowe rezydentów w walucie krajowej	140,7	149,3	-8,6
A.10. Pozostałe aktywa	1,5	1,8	-0,3
AKTYWA OGÓLEM	876,2	825,3	50,9
PASYWA	2022	2021	Zmiana
P.1. Pieniądz w obiegu	368,6	355,6	13,1
P.2. Zobowiązania w walucie krajowej wobec instytucji kredytowych z tytułu operacji polityki pieniężnej	55,1	96,5	-41,4
P.3. Pozostałe zobowiązania w walucie krajowej wobec instytucji kredytowych	0,9	0,8	0,2
P.4. Zobowiązania w walucie krajowej z tytułu wyemitowanych dłużnych papierów wartościowych	252,2	184,5	67,7
P.5. Zobowiązania w walucie krajowej wobec innych rezydentów	11,9	15,3	-3,4
P.6. Zobowiązania w walucie krajowej wobec nierezydentów	4,1	4,0	0,2
P.7. Zobowiązania w walutach obcych wobec rezydentów	59,0	32,6	26,4
P.8. Zobowiązania w walutach obcych wobec nierezydentów	53,6	36,0	17,6
P.9. Alokacja SDR	30,9	29,8	1,1
P.11. Pozostałe pasywa	0,4	1,1	-0,7
P.12. Rezerwy	15,3	16,7	-1,4
P.13. Różnice z wyceny	50,1	51,0	-1,0
P.14. Fundusze	1,5	1,5	0,0
P.15. Wynik finansowy	-27,4	0,0	-27,4
15.1. Wynik finansowy za rok obrotowy	-16,9	11,0	-27,9
15.2. Strata z lat ubiegłych	-10,5	-11,0	0,5
PASYWA OGÓLEM	876,2	825,3	50,9

Na koniec 2022 r. NBP odnotował wzrost sumy bilansowej NBP o 50,9 mld zł. Wynikał on głównie z napływu netto walut obcych w kwocie 47,1 mld zł z tytułu transakcji przeprowadzanych przez posiadaczy rachunków w NBP oraz transakcji własnych NBP. Na wzrost wpłynęły także zmiany kursów walut obcych i ceny złota (23,8 mld zł) oraz wzrost zaangażowania w jednoczesne transakcje *repo* i *reverse*

repo wykorzystywane w ramach zarządzania rezerwami dewizowymi (17,4 mld zł). Z kolei ujemny wynik zarządzania rezerwami dewizowymi (-28,8 mld zł licząc w walucie instrumentów, tj. nie uwzględniając różnic kursowych) oraz rozliczenia z tytułu płatności odsetek i wykupu dłużnych papierów wartościowych w walucie krajowej w terminie ich zapadalności (-10,8 mld zł) spowodowały obniżenie sumy bilansowej NBP.

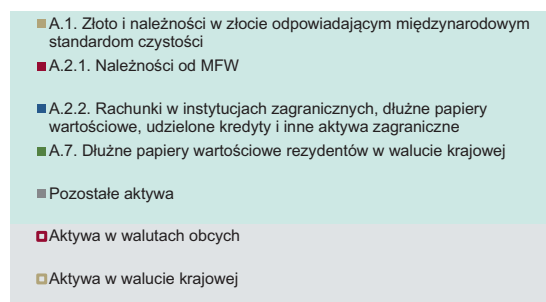
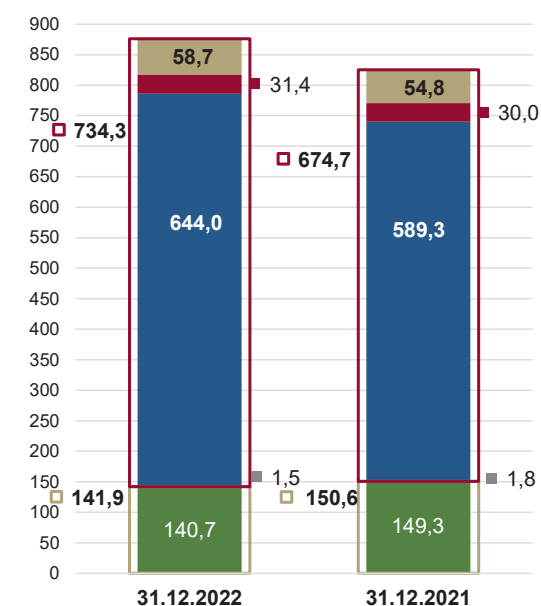
Wykres 26. Główne czynniki zmiany sumy bilansowej NBP w 2022 r. w relacji do 2021 r. (w mld zł)

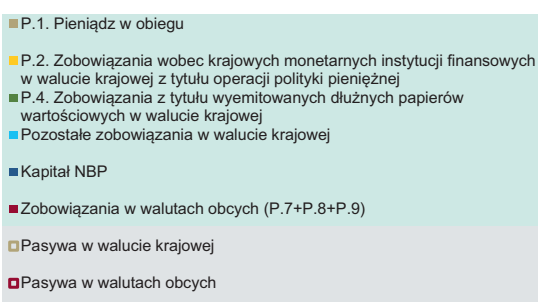
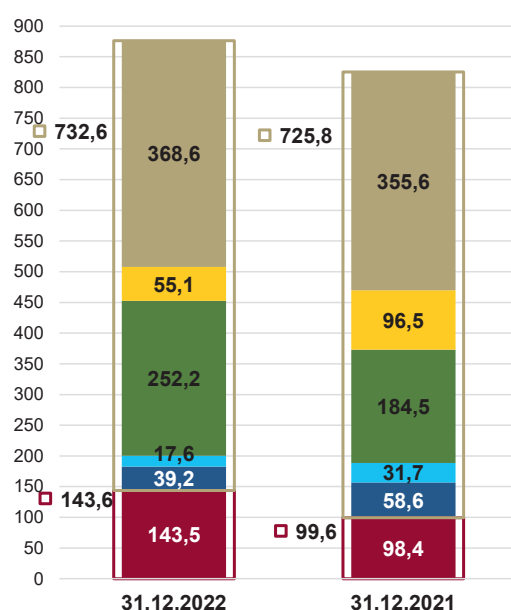
W 2022 r. nie nastąpiły istotne zmiany struktury bilansu w porównaniu z 2021 r. W aktywach NBP wzrosły należności w walutach obcych od nierezydentów – głównie w związku z większym zaangażowaniem w jednoczesne transakcje *reverse repo* i *repo* na koniec roku oraz wyższymi saldami na rachunkach lokat terminowych i na rachunku NBP w EBC do rozliczeń w systemie TARGET2. Jednocześnie zmniejszył się udział aktywów w walucie krajowej – przede wszystkim w następstwie wykupienia przez emitenta części skarbowych dłużnych papierów wartościowych w terminie zapadalności. Po stronie pasywów wzrosły natomiast zobowiązania w walutach obcych – głównie w związku z wyższymi saldami na rachunkach walutowych rezydentów (w tym na rachunkach budżetu państwa oraz na rachunkach banków do rozliczeń w systemie TARGET2) oraz zwiększeniem zaangażowania w jednoczesne transakcje *repo* i *reverse repo*.

Napływające do NBP waluty obce związane z transakcjami posiadaczy rachunków są w większości wymieniane na walutę krajową i zwiększają zobowiązania NBP w walucie krajowej. W rezultacie bilans NBP charakteryzuje się asymetrią walutową. Oznacza to, że dominującą część aktywów stanowią aktywa w walutach obcych i złocie, podczas gdy po stronie pasywów przeważają zobowiązania w walucie krajowej (z tytułu polityki pieniężnej oraz emisji banknotów i monet). Asymetria ta powoduje, że NBP ma otwartą pozycję walutową, tj. nadwyżkę aktywów nad zobowiązaniami w walutach obcych, co naraża Bank na ryzyko kursowe.

Wykres 27. Struktura aktywów (w mld zł)

Wykres 28. Struktura pasywów (w mld zł)

15.1.1. Aktywa i pasywa w złocie i w walutach obcych

Pozycje aktywów i pasywów NBP w walutach obcych i złocie wiążą się przede wszystkim z gromadzeniem rezerw dewizowych i zarządzaniem nimi (por. rozdział 5), pełnieniem przez bank funkcji agenta Rządu RP w relacjach z MFW (por. rozdział 8.4), a także prowadzeniem przez NBP systemu TARGET2-NBP, będącego polskim komponentem paneuropejskiego systemu rozrachunku płatności w euro (por. rozdział 7)¹⁰⁹. Ponadto w ramach obsługi budżetu państwa NBP prowadzi rachunki bankowe w walutach obcych (por. rozdział 8).

¹⁰⁹ W ramach systemu TARGET2 bank centralny prowadzi rachunki uczestników tego systemu w euro, głównie banków krajowych (prezentowane w pasywach bilansu), a także utrzymuje saldo na rachunku bieżącym w EBC (prezentowanym w aktywach bilansu).

Tabela 9. Aktywa i pasywa NBP w walutach obcych i w złocie w podziale na wybrane obszary działalności na koniec 2022 i 2021 r. (w mld zł)

	Zarządzanie rezerwami dewizowymi		MFW		Rozliczenia w systemie TARGET2		Obsługa sektora rządowego		Inne		Razem		
	2022	2021	2022	2021	2022	2021	2022	2021	2022	2021	2022	2021	zmiana
A.1. Złoto i należności w złocie odpowiadającym międzynarodowym standardom czystości	31,8*	29,9*							26,9**	24,9**	58,7	54,8	3,8
A.2. Należności w walutach obcych od nierezzydentów	628,6	586,5	31,4	30,0	15,0	2,6			0,3	0,2	675,4	619,3	56,1
A.10. Pozostałe aktywa									0,2	0,6	0,2	0,6	-0,4
AKTYWA OGÓLEM	660,4	616,4	31,4	30,0	15,0	2,6	0,0	0,0	27,5	25,7	734,3	674,8	59,5
P.7. Zobowiązania w walutach obcych wobec rezydentów					15,0	2,6	43,7	29,8	0,4	0,2	59,0	32,6	26,4
P.8. Zobowiązania w walutach obcych wobec nierezzydentów	53,5	35,9							0,1	0,2	53,6	36,0	17,6
P.9. Alokacja SDR			30,9	29,8							30,9	29,8	1,1
P.11. Pozostałe pasywa									0,0	0,7	0,0	0,7	-0,7
P.13. Różnice z wyceny									0,0	0,4	0,0	0,4	-0,4
PASYWA OGÓLEM	53,5	35,9	30,9	29,8	15,0	2,6	43,7	29,8	0,5	1,5	143,6	99,5	44,1
Pozycja bilansowa netto	606,9	580,5	0,5	0,2	0,0	0,0	-43,7	-29,8	26,9	24,2	590,7	575,3	15,4

* Złoto na rachunkach bieżących i lokatach terminowych.

** Złoto w skarbcach NBP.

Różnice między aktywami a zobowiązaniami w walutach obcych i złocie stanowiły zasoby walut obcych i złota. Oprócz zasobu złota NBP utrzymywał rezerwy walutowe – głównie w dolarze amerykańskim (USD), euro (EUR), funcie brytyjskim (GBP), dolarze kanadyjskim (CAD), dolarze australijskim (AUD), koronie norweskiej (NOK) oraz dolarze nowozelandzkim (NZD). Ponadto NBP miał zasób w specjalnych prawach ciągnięcia MFW (SDR).

Tabela 10. Zasoby złota i podstawowych walut obcych na koniec 2022 i 2021 r. (w mld zł)

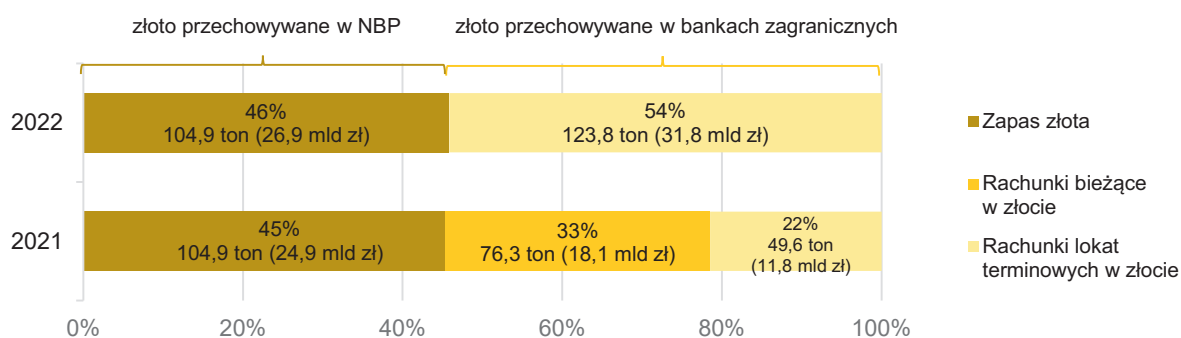
	2022			2021		
	Zasoby według średniego kosztu zasobu	Zasoby według kursu średniego NBP	Przychody (+) / koszty (-) niezrealizowane	Zasoby według średniego kosztu zasobu	Zasoby według kursu średniego NBP	Przychody (+) / koszty (-) niezrealizowane
złoto	31,1	58,7	27,5	31,4	54,8	23,5
USD	203,7	222,6	18,9	197,4	212,3	14,9
EUR	103,0	104,6	1,5	103,8	106,0	2,3
GBP	63,2	63,3	0,0	58,4	62,7	4,3
CAD	54,2	53,2	-1,0	53,6	53,4	-0,3
AUD	43,2	43,5	0,3	40,7	42,6	1,9
CHF	0,0	0,0	0,0	3,7	3,9	0,3
NOK	29,7	29,4	-0,3	27,4	29,0	1,7
NZD	14,9	14,8	-0,1	14,1	14,3	0,3
MFW (SDR)	0,6	0,6	0,0	0,3	0,3	0,0
	Przychody niezrealizowane (bilans)		48,4	Przychody niezrealizowane (bilans)		49,0
	Koszty niezrealizowane (wynik finansowy)		-1,4	Koszty niezrealizowane (wynik finansowy)		-0,3

Różnica pomiędzy wartością zasobów walut obcych i złota według kursu średniego NBP a wartością tych zasobów według średniego kosztu zasobu (tj. uśrednionej ceny ich pozyskania) stanowi przychody lub koszty niezrealizowane z wyceny kursowej walut obcych i złota. Przychody niezrealizowane powiększają pasywa bilansu (jako element kapitału NBP w pozycji różnice z wyceny – por. Tabela 15), natomiast koszty niezrealizowane pomniejszają wynik finansowy (wynik z operacji finansowych, por. Tabela 19).

15.1.1.1. Złoto

NBP posiada złoto odpowiadające międzynarodowym standardom czystości, które jest przechowywane w bankach zagranicznych (na rachunkach bieżących lub na rachunkach lokat terminowych) oraz w skarbcach NBP. Zasób złota NBP wyniósł na 31 grudnia 2022 r. 228,7 tony (58,7 mld zł), co stanowiło 6,7% aktywów NBP (230,8 tony i 6,6% na koniec 2021 r.).

Wykres 29. Złoto i należności w złocie na koniec 2022 i 2021 r.

15.1.1.2. Zarządzanie rezerwami dewizowymi (innymi niż złoto)

Największy udział w aktywach NBP mają instrumenty inwestycyjne wykorzystywane do zarządzania rezerwami dewizowymi. Są to przede wszystkim dłużne papiery wartościowe emitowane przez rządy, agencje rządowe i instytucje międzynarodowe oraz, w mniejszym stopniu, lokaty terminowe i obligacje przedsiębiorstw niefinansowych. Część (około 1%) posiadanych przez NBP dłużnych papierów wartościowych jest zaliczana do tzw. zielonych obligacji (*green bonds*) oraz obligacji zrównoważonego rozwoju (*sustainable bonds*)¹¹⁰. Dodatkowo niewielka część rezerw walutowych jest utrzymywana na rachunkach bieżących, głównie w zagranicznych bankach centralnych. Aby uzyskać dodatkowy dochód, NBP zawiera transakcje *reverse repo* (prezentowane w aktywach bilansu), zwykle jednocześnie

¹¹⁰ Do zielonych obligacji lub obligacji zrównoważonego rozwoju zalicza się te, z których wpływy są przeznaczone na finansowanie lub refinansowanie projektów ekologicznych bądź prospołecznych (w przypadku *sustainable*). Mogą to być projekty związane z: efektywnością energetyczną, energią odnawialną, zapobieganiem zanieczyszczeniu środowiska, zrównoważonym gospodarowaniem zasobami naturalnymi, bioróżnorodnością, zapewnieniem niezbędnej infrastruktury i usług lub bezpieczeństwa żywnościowego, wsparciem postępu socjoekonomicznego.

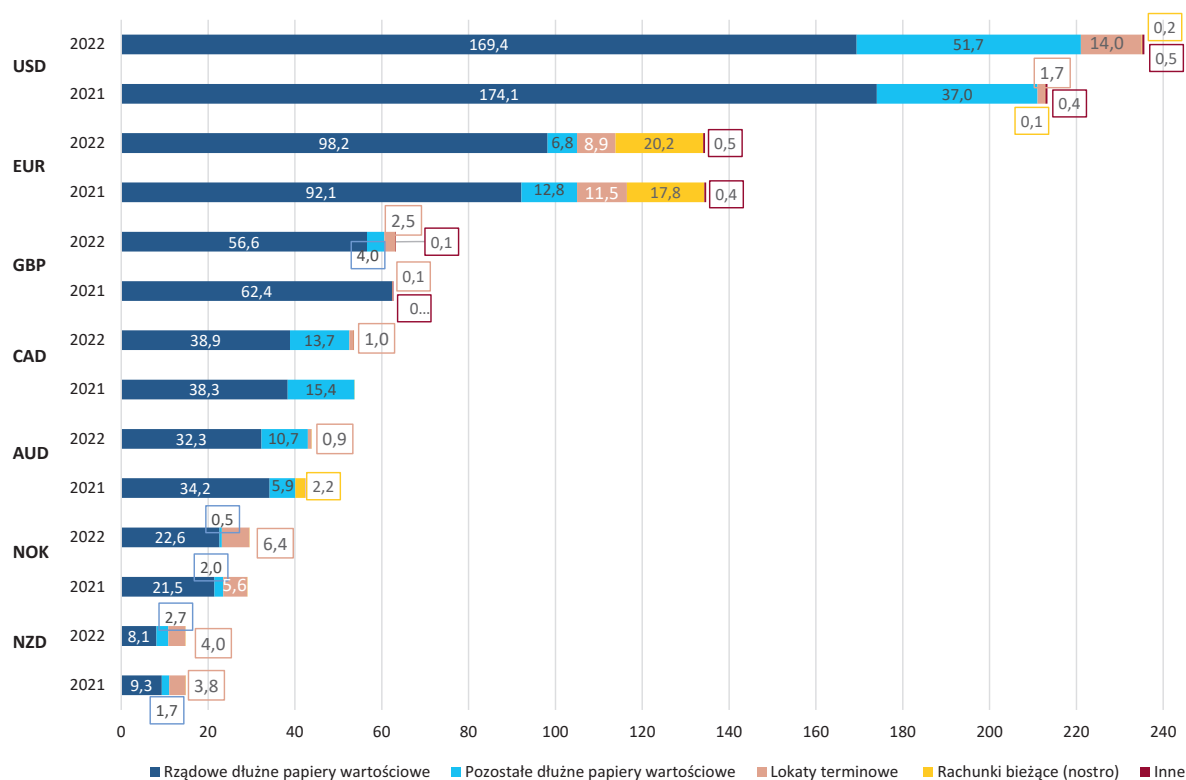
z transakcjami *repo* (prezentowanymi w pasywach bilansu), oraz inwestuje w kontrakty *futures* (w tym *equity index futures*).

Tabela 11. Podstawowe instrumenty inwestycyjne rezerw dewizowych na koniec 2022 i 2021 r.; aktywa „+”, zobowiązania „-” (w mld zł)

	2022	2021	Zmiana
A.2.2. Rachunki bieżące (nostro)	20,3	20,2	0,1
A.2.2. Lokaty terminowe	37,6	22,6	14,9
A.2.2. Lokaty reverse repo	53,6	35,9	17,7
P.8. Lokaty repo	-53,5	-35,9	-17,7
A.2.2. Dłużne papiery wartościowe	516,1	506,8	9,3
A.2.2. Inne	1,1	1,0	0,1
Razem	575,1	550,6	24,5

Na wielkość zarządzanych rezerw dewizowych oddziaływały przede wszystkim: napływ walut obcych na rzecz posiadaczy rachunków w NBP oraz wycena kursowa walut obcych i wycena cenowa posiadanych dłużnych papierów wartościowych. Struktura walutowa i struktura inwestycyjna rezerw nie zmieniły się istotnie w 2022 r. Od 2021 r. NBP ma portfel dłużnych papierów wartościowych w USD utrzymywanych do dnia zapadalności (*held to maturity*, HTM).

Wykres 30. Struktura walutowa rezerw dewizowych (bez złota) na koniec 2022 i 2021 r. (w mld zł)

15.1.1.3. Należności i zobowiązania wobec MFW

NBP prezentuje w bilansie należności i zobowiązania związane z uczestnictwem Rzeczypospolitej Polskiej w MFW. W aktywach są ujmowane m.in. udziały RP w MFW opłacone w walutach obcych (tzw. tranza rezerwowa), rachunek bieżący w SDR, służący do rozliczeń z MFW, oraz pożyczki udzielone MFW. Z kolei w pasywach są prezentowane zobowiązania dotyczące przyznanej RP alokacji SDR.

Tabela 12. Należności „+” i zobowiązania „-” wobec MFW w SDR na koniec 2022 i 2021 r. (w mld zł)

	2022	2021	Zmiana
A.2.1. Transza rezerwowa	6,3	5,7	0,5
A.2.1. Rachunek bieżący w MFW	25,0	24,1	1,0
A.2.1. Lokata terminowa w MFW	0,0	0,0	0,0
A.2.1. Pożyczki udzielone MFW	0,1	0,2	-0,1
P.9. Alokacja SDR	-30,9	-29,8	-1,1
Razem	0,5	0,2	0,3

Pozycja walutowa Narodowego Banku Polskiego w SDR¹¹¹ jest głównie wynikiem operacji przeprowadzanych z MFW na podstawie zawartych umów oraz porozumień pożyczkowych. Na jej zmianę wpłynęły przede wszystkim środki przekazane przez NBP na rzecz pożyczkobiorców MFW, związane z realizacją potrzeb pożyczkowych MFW (zwiększenie transzy rezerwowej), oraz spłaty na rzecz NBP dokonywane przez pożyczkobiorców MFW (zmniejszenie udzielonych MFW pożyczek).

15.1.2. Aktywa i pasywa w walucie krajowej

Aktywa i pasywa w walucie krajowej wiążą się przede wszystkim z emisją przez NBP pieniądza gotówkowego, prowadzeniem polityki pieniężnej oraz z prowadzeniem rachunków bankowych dla sektora rządowego, w tym dla budżetu państwa. Ponieważ większość instrumentów finansowych wykorzystywanych do realizacji tych zadań ma charakter zobowiązań, występuje nadwyżka pasywów nad aktywami w walucie krajowej. Wzrost tej nadwyżki w 2022 r. wynikał przede wszystkim z wymiany na złote walut obcych napływających na rzecz posiadaczy rachunków w NBP.

Tabela 13. Aktywa i pasywa w walucie krajowej w podziale na wybrane obszary działalności NBP na koniec 2022 i 2021 r. (w mld zł)

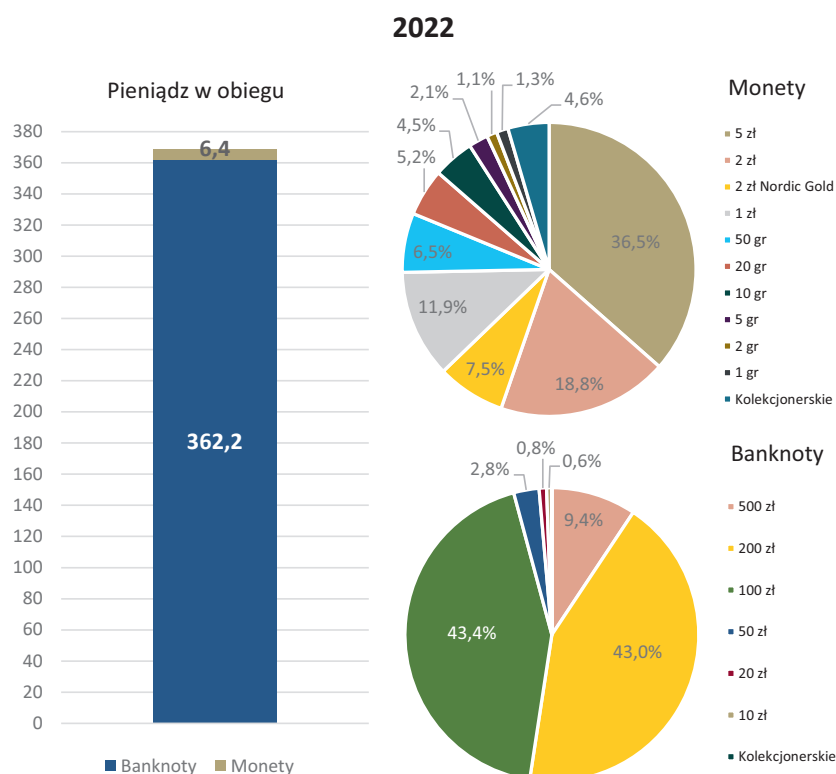
	Emisja pieniądza gotówkowego		Polityka pieniężna		Obsługa sektora rządowego		Inne		Razem		
	2022	2021	2022	2021	2022	2021	2022	2021	2022	2021	Zmiana
A.6. Pozostałe należności w walucie krajowej od instytucji kredytowych							0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
A.7. Dłużne papiery wartościowe rezydentów w walucie krajowej			140,7	149,3					140,7	149,3	-8,6
A.10. Pozostałe aktywa							1,3	1,2	1,3	1,2	0,1
AKTYWA OGÓŁEM	0,0	0,0	140,7	149,3	0,0	0,0	1,3	1,2	141,9	150,5	-8,6
P.1. Pieniądz w obiegu	368,6	355,6							368,6	355,6	13,1
P.2. Zobowiązania w walucie krajowej wobec instytucji kredytowych z tytułu operacji polityki pieniężnej			55,1	96,5					55,1	96,5	-41,4
P.3. Pozostałe zobowiązania w walucie krajowej wobec instytucji kredytowych							0,9	0,8	0,9	0,8	0,2
P.4. Zobowiązania w walucie krajowej z tytułu wyemitowanych dłużnych papierów wartościowych			252,2	184,5					252,2	184,5	67,7
P.5. Zobowiązania w walucie krajowej wobec innych rezydentów					10,8	15,2	1,1	0,1	11,9	15,3	-3,4
P.6. Zobowiązania w walucie krajowej wobec nierezydentów							4,1	4,0	4,1	4,0	0,2
P.11. Pozostałe pasywa							0,4	0,4	0,4	0,4	0,0
P.12. Rezerwy							15,3	16,7	15,3	16,7	-1,4
P.13. Różnice z wyceny							50,0	50,6	50,0	50,6	-0,6
P.14. Fundusze							1,5	1,5	1,5	1,5	0,0
P.15. Wynik finansowy							-27,4	0,0	-27,4	0,0	-27,4
PASYWA OGÓŁEM	368,6	355,6	307,3	281,0	10,8	15,2	45,9	74,0	732,6	725,8	6,8
Pozycja bilansowa netto	-368,6	-355,6	-166,6	-131,7	-10,8	-15,2	-44,7	-72,9	-590,7	-575,3	-15,4

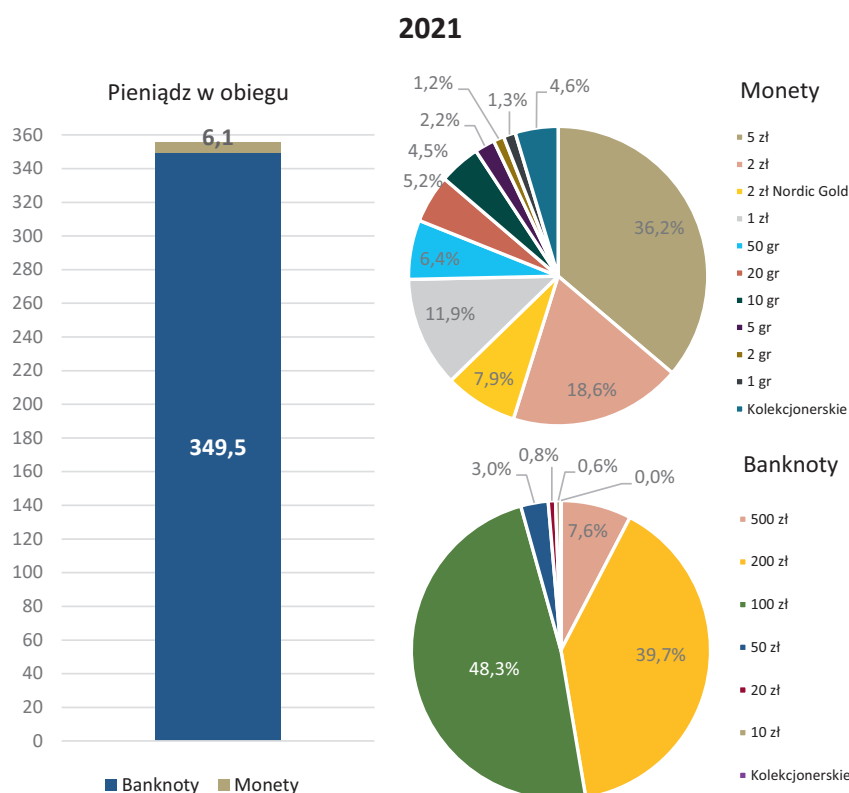
¹¹¹ NBP ma też akcje Banku Rozrachunków Międzynarodowych denominowane w SDR (58,8 mln zł na koniec 2022 r.).

15.1.2.1. Działalność emisyjna

Działalność emisyjna polega na realizacji przez NBP konstytucyjnego uprawnienia do emitowania znaków pieniężnych RP. Narodowy Bank Polski emituje banknoty i monety powszechnego obiegu oraz banknoty i monety kolekcjonerskie, o różnych nominałach (por. rozdział 4). Wyemitowane banknoty i monety stanowią – obok zobowiązań z tytułu polityki pieniężnej – najistotniejszą pozycję pasywów NBP. Wielkość emisji pieniądza zależy od czynników egzogenicznych, w szczególności od kształtowania się popytu na pieniądź gotówkowy w gospodarce. W 2022 r., bezpośrednio po agresji Rosji na Ukrainę (tj. po 24 lutego 2022 r.) nastąpił gwałtowny wzrost zapotrzebowania na gotówkę, a 14 marca 2022 r. jej wartość w obiegu była najwyższa w całym roku i wyniosła 395,7 mld zł. Później wartość gotówki w obiegu stopniowo się obniżała i na koniec 2022 r. wzrost wartości pieniądza gotówkowego w stosunku do 2021 r. wyniósł 13,1 mld zł (3,7%).

Wykres 31. Struktura pieniądza w obiegu na koniec 2022 i 2021 r. (w mld zł i w %)

15.1.2.2. Polityka pieniężna

NBP realizuje politykę pieniężną, wykorzystując zestaw instrumentów przyjęty przez Radę Polityki Pieniężnej (por. rozdział 2). W 2022 r. polityka pieniężna była prowadzona w warunkach nadpłynności sektora bankowego. Do realizacji celu operacyjnego polityki pieniężnej NBP stosował wybrane instrumenty, w szczególności operacje otwartego rynku, polegające na emisji bonów pieniężnych NBP (prezentowanych w pasywach). Instrumentem polityki pieniężnej NBP była też rezerwa obowiązkowa. Obowiązek utrzymywania rezerwy obowiązkowej (prezentowanej w pasywach) ogranicza skalę operacji otwartego rynku, przeprowadzanych w celu absorpcji nadpłynności z sektora bankowego¹¹². NBP udostępniał bankom krajowym operacje depozytowo-kredytowe i umożliwiał lokowanie nadwyżki płynności w NBP w formie depozytu na koniec dnia (prezentowanego w pasywach) bądź uzupełnienie niedoboru płynności dzięki wykorzystaniu kredytu lombardowego (prezentowanego w aktywach). W latach 2020–2021 NBP podejmował dodatkowe działania zwiększające płynność sektora, w celu ograniczenia negatywnych skutków pandemii COVID-19. W szczególności w ramach strukturalnych operacji otwartego rynku przeprowadzał na rynku wtórnym skup obligacji skarbowych oraz dłużnych papierów wartościowych z gwarancją Skarbu Państwa. Papiery te są utrzymywane w aktywach NBP, przy czym środki pieniężne uzyskane z tytułu ich wykupu w dacie zapadalności nie były reinwestowane.

¹¹² W październiku 2021 r. oraz w lutym 2022 r. Rada Polityki Pieniężnej podjęła decyzję o podwyższeniu stopy rezerwy obowiązkowej (łącznie z 0,5% do 3,5%).

Tabela 14. Aktywa „+” i zobowiązania „-” z tytułu polityki pieniężnej na koniec 2022 i 2021 r. (w mld zł)

	2022	2021	Zmiana
A.7. Dłużne papiery wartościowe w walucie krajowej	140,7	149,3	-8,6
P.2. Rachunki bieżące (w tym rachunki rezerw obowiązkowych)	-34,9	-66,1	31,1
P.2. Depozyty na koniec dnia	-20,2	-30,5	10,3
P.4. Bony pieniężne	-252,2	-184,5	-67,7
Razem	-166,6	-131,7	-34,9

W 2022 r. na wzrost zobowiązań netto wobec sektora bankowego oddziaływały głównie: skup walut obcych napływających do NBP z tytułu transakcji posiadaczy rachunków w NBP, wypłata zysku NBP za 2021 r. oraz przepływy związane z wynikiem NBP z tytułu prowadzonej polityki pieniężnej (por. podrozdział 15.3.3 oraz 15.3.5). W przeciwnym kierunku wpływał głównie przyrost pieniądza gotówkowego w obiegu (por. rozdział 4). Nadpłynność sektora bankowego była absorbowana za pośrednictwem emisji bonów pieniężnych. Ponadto część środków banki pozostawiły na rachunkach bieżących oraz ulokowały jako depozyty na koniec dnia.

15.1.2.3. Kapitał NBP

Jako centralny bank państwa NBP nie podlega regulacjom dotyczącym adekwatności kapitałowej obowiązującym sektor bankowy. Do składników kapitału, zgodnie z praktyką przyjętą wśród banków centralnych ESBC, NBP kwalifikuje oprócz funduszy (statutowego i rezerwowego) także: rezerwę kursową¹¹³, rachunek rewaluacyjny złota odpowiadającego międzynarodowym standardom czystości, dodatnie różnice z wyceny złota, walut obcych i dłużnych papierów wartościowych, stratę bilansową (z lat ubiegłych) oraz część zysku za rok obrotowy pozostającą w NBP (tj. 5%), która jest przeznaczana na zwiększenie funduszu rezerwowego.

¹¹³ W celu przeciwdziałania negatywnemu wpływowi wahań kursu złotego na wynik finansowy NBP ustawa o NBP zobowiązuje Bank do tworzenia rezerwy na pokrycie ryzyka zmian kursu złotego do walut obcych (zwanej rezerwą kursową). Zasady tworzenia i rozwiązywania tej rezerwy ustala Rada Polityki Pieniężnej (Uchwała nr 6/2019 Rady Polityki Pieniężnej z dnia 5 listopada 2019 r. w sprawie zasad tworzenia i rozwiązywania rezerwy na pokrycie ryzyka zmian kursu złotego do walut obcych w Narodowym Banku Polskim, Dz. Urz. NBP poz. 14).

Tabela 15. Kapitał NBP na koniec 2022 i 2021 r. (w mld zł)

	2022	2021	Zmiana
P.12. Rezerwa kursowa	15,1	16,5	-1,4
P.14. Fundusz statutowy	1,5	1,5	0,0
P.14. Fundusz rezerwowy	0,0	0,0	0,0
P.13. Rachunek rewaluacyjny złota	1,6	1,6	0,0
P.13. Dodatkowo różnice z wyceny złota	27,5	23,5	4,0
P.13. Dodatkowo różnice z wyceny kursowej	20,9	25,5	-4,7
P.13. Dodatkowo różnice z wyceny cenowej	0,0	0,4	-0,4
P.15. Strata bilansowa z lat ubiegłych	-10,5	-11,0	0,5
P.15. Wynik finansowy za rok obrotowy pozostający w NBP [*]	-16,9	0,5	-17,5
Razem	39,2	58,6	-19,3
<i>% sumy bilansowej NBP</i>	<i>4,5%</i>	<i>7,1%</i>	<i>-2,6 p.p.</i>
Wrażliwość kapitału NBP na:			
- aprecjację kursu PLN względem walut obcych o 1% ^{**}	-5,3	-5,2	-0,1
- wzrost stóp procentowych o 100 punktów bazowych ^{***}	-14,1	-14,9	0,8

* Wynik finansowy za 2021 r. po zatwierdzeniu rocznego sprawozdania finansowego NBP przez Radę Ministrów podlegał podziałowi na odpis z zysku na fundusz rezerwowy (5%) oraz wpłatę z zysku do budżetu państwa (95%).

** Podane wartości oznaczają łączny spadek przychodów/wzrost kosztów niezrealizowanych z tytułu wyceny kursowej w przypadku równomiernego spadku o 1% kursów średnich NBP podstawowych walut rezerwowych na dzień bilansowy.

*** Dla walut obcych – wyznaczony na podstawie wskaźnika MD (*modified duration*) łączny spadek przychodów/wzrost kosztów niezrealizowanych z tytułu wyceny cenowej w przypadku równomiernego wzrostu krzywych rentowności o 100 punktów bazowych na dzień bilansowy.

Najbardziej zmiennymi składnikami kapitału NBP są różnice z tytułu wyceny złota, walut obcych i dłużnych papierów wartościowych (przychody niezrealizowane) oraz rezerwa kursowa. Na zmiany tych różnic wpływa przede wszystkim kształtowanie się rynkowych kursów i cen.

Wspomniana asymetria walutowa generuje ryzyko poniesienia straty w wyniku zmian kursów walut obcych, przy czym prawdopodobieństwo jej wystąpienia rośnie wraz ze wzrostem skali aprecjacji złotego względem walut obcych. Tworzenie rezerwy kursowej zmniejsza wynik finansowy NBP, a jednocześnie chroni przed potencjalnymi przyszłymi stratami. Jej rozwiązywanie zwiększa wynik finansowy NBP, przez co ogranicza ewentualną stratę wynikającą z wyceny kursowej. W 2022 r. NBP rozwiązał rezerwę na pokrycie kosztów niezrealizowanych wynikających z różnic kursowych w kwocie 1,4 mld zł. Saldo rezerwy kursowej na koniec 2022 r. wyniosło 15,1 mld zł.

Ponadto w 2022 r. NBP wykorzystał fundusz rezerwy (powiększony uprzednio o wpłatę 0,5 mld zł z zysku za 2021 r.) na pokrycie straty z lat ubiegłych¹¹⁴.

15.1.3. Bilans NBP – zestawienie pięcioletnie

Zmiany sumy bilansowej NBP są wypadkową przede wszystkim zewnętrznych przepływów walut obcych, wynikających z transakcji posiadaczy rachunków w NBP, wahań wyceny instrumentów finansowych w walutach obcych i złocie, zaangażowania w jednoczesne transakcje *repo* i *reverse repo*, jak też operacji jednorazowych (jak np. alokacja SDR przeprowadzona w 2021 r.). Dodatkowo, w latach 2020–2021 na wielkość sumy bilansowej NBP oddziaływał prowadzony przez Bank skup dłużnych papierów wartościowych w walucie krajowej. Operacja ta wpłynęła także na zmianę struktury bilansu NBP, zwiększając udział waluty krajowej w aktywach NBP, zdominowanych wcześniej przez waluty obce i złoto.

Tabela 16. Bilans NBP w latach 2018–2022 według danych na dzień bilansowy (w mld zł)

AKTYWA	2022	2021	2020	2019	2018
A.1. Złoto i należności w złocie odpowiadającym międzynarodowym standardom czystości	58,7	54,8	52,3	42,5	19,9
A.2. Należności w walutach obcych od nierezydentów	675,4	619,3	527,5	445,2	419,9
2.1. Należności od MFW	31,4	30,0	6,9	5,3	4,8
2.2. Rachunki w instytucjach zagranicznych, dłużne papiery wartościowe, udzielone kredyty, inne aktywa zagraniczne	644,0	589,3	520,6	439,9	415,0
A.5. Należności w walucie krajowej od instytucji kredytowych z tytułu operacji polityki pieniężnej	0,0	0,0	0,1	0,0	0,0
A.6. Pozostałe należności w walucie krajowej od instytucji kredytowych	0,0	0,0	0,0	0,0	5,6
A.7. Dłużne papiery wartościowe rezydentów w walucie krajowej	140,7	149,3	112,6	0,0	0,0
A.10. Pozostałe aktywa	1,5	1,8	2,0	1,4	1,4
Aktywa ogółem	876,2	825,3	694,3	489,1	446,8

¹¹⁴ Zgodnie z ustawą o NBP fundusz rezerwy jest tworzony aż do osiągnięcia równowartości funduszu statutowego i może zostać przeznaczony wyłącznie na pokrycie strat bilansowych NBP.

PASYWA	2022	2021	2020	2019	2018
P.1. Pieniądz w obiegu	368,6	355,6	321,8	238,8	219,5
P.2. Zobowiązania w walucie krajowej wobec instytucji kredytowych z tytułu operacji polityki pieniężnej	55,1	96,5	62,6	65,4	72,9
P.3. Pozostałe zobowiązania w walucie krajowej wobec instytucji kredytowych	0,9	0,8	0,4	0,4	0,4
P.4. Zobowiązania w walucie krajowej z tytułu wyemitowanych dłużnych papierów wartościowych	252,2	184,5	127,8	65,0	53,3
P.5. Zobowiązania w walucie krajowej wobec innych rezydentów	11,9	15,3	24,9	9,3	7,3
P.6. Zobowiązania w walucie krajowej wobec nierezydentów	4,1	4,0	2,2	2,3	2,6
P.7. Zobowiązania w walutach obcych wobec rezydentów	59,0	32,6	46,3	22,4	25,1
P.8. Zobowiązania w walutach obcych wobec nierezydentów	53,6	36,0	45,4	43,7	37,9
P.9. Alokacja SDR	30,9	29,8	7,1	6,9	6,8
P.11. Pozostałe pasywa	0,4	1,1	0,7	0,2	0,2
P.12. Rezerwy	15,3	16,7	10,0	6,9	4,0
12.1. Rezerwa kursowa	15,1	16,5	9,9	6,7	3,9
12.2. Rezerwy na zobowiązania	0,2	0,2	0,2	0,2	0,1
P.13. Różnice z wyceny	50,1	51,0	45,7	30,5	27,2
P.14. Fundusze	1,5	1,5	1,9	1,5	1,5
14.1. Fundusz statutowy	1,5	1,5	1,5	1,5	1,5
14.2. Fundusz rezerwowy	0,0	0,0	0,4	0,0	0,0
P.15. Wynik finansowy	-27,4	0,0	-2,5	-4,0	-11,9
15.1. Wynik finansowy za rok obrotowy	-16,9	11,0	9,3	7,8	0,0
15.2. Strata z lat ubiegłych	-10,5	-11,0	-11,9	-11,9	-11,9
Pasywa ogółem	876,2	825,3	694,3	489,1	446,8

15.2. Charakterystyka rachunku zysków i strat NBP

Tabela 17. Wynik finansowy NBP za 2022 i 2021 r. (w mld zł)

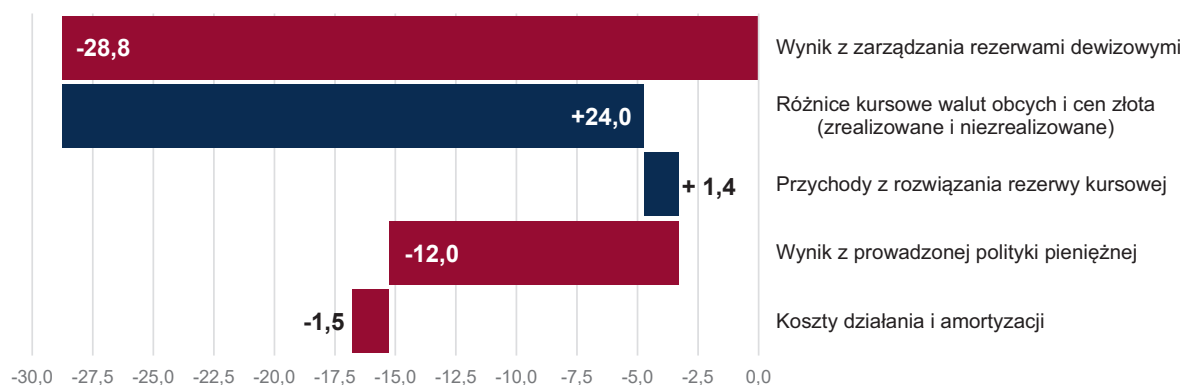
	2022	2021
RZiS.1. Wynik z odsetek	-5,8	2,3
1.1. Przychody z odsetek	9,4	3,1
1.2. Koszty z odsetek	-15,2	-0,9
RZiS.2. Wynik z operacji finansowych	-9,8	9,9
2.1. Wynik zrealizowany	15,5	20,3
2.2. Koszty niezrealizowane	-26,7	-3,7
2.3. Wynik z odpisów aktualizujących wartość aktywów finansowych	0,0	0,0
2.4. Wynik z rezerwy kursowej	1,4	-6,6
RZiS.3. Wynik z prowizji i opłat	0,0	0,0
RZiS.4. Przychody z akcji i udziałów	0,0	0,0
RZiS.5. Pozostałe przychody	0,1	0,2
RZiS.A. Wynik ogółem	-15,4	12,4
RZiS.6. Koszty wynagrodzeń	-0,7	-0,6
RZiS.7. Koszty administracyjne	-0,3	-0,3
RZiS.8. Koszty amortyzacji	-0,1	-0,1
RZiS.9. Koszty emisji banknotów i monet	-0,4	-0,4
RZiS.10. Pozostałe koszty	0,0	0,0
RZiS.B. Wynik finansowy za rok obrotowy	-16,9	11,0

W 2022 r. wynik finansowy NBP był ujemny i wyniósł -16,9 mld zł.

Wynik finansowy Banku jest pochodną pełnionych przez niego funkcji, a także uwarunkowań rynkowych. Źródłem straty była przede wszystkim rosnąca rentowność dłużnych papierów wartościowych na rynkach zagranicznych. Przełożyło się to na ujemny wynik zrealizowany w następstwie transakcji, których przedmiotem były te papiery, oraz wyższe koszty niezrealizowane z ich wyceny cenowej, a w konsekwencji na ujemny wynik zarządzania rezerwami dewizowymi¹¹⁵. Dodatkowo na skutek wzrostu kosztów dyskonta od wyemitowanych bonów pieniężnych oraz kosztów odsetek od rezerwy obowiązkowej NBP odnotował ujemny wynik z prowadzonej polityki pieniężnej. Stratę NBP ograniczył dodatni wynik z tytułu zrealizowanych różnic kursowych w operacjach przeprowadzanych w ramach zarządzania rezerwami w walutach obcych. Koszty niezrealizowane z tytułu wyceny kursowej walut obcych na koniec 2022 r. zostały pokryte z rezerwy kursowej. Koszty działania Banku oraz koszty amortyzacji kształtowały się w 2022 r. na podobnym poziomie jak w poprzednim roku.

¹¹⁵ Liczony w walucie instrumentów finansowych.

Wykres 32. Wynik finansowy NBP za 2022 r. w podziale na obszary (w mld zł)

W związku z dominującą rolą instrumentów finansowych w bilansie NBP najważniejsze elementy rachunku zysków i strat Banku dotyczą odsetek, dyskonta i premii (wynik z odsetek) oraz różnic kursowych i cenowych związanych z obrotem instrumentami inwestycyjnymi rezerw dewizowych (wynik z operacji finansowych), a także z wynikiem z tytułu odsetek od instrumentów polityki pieniężnej. Dodatkowo Bank ponosi koszty związane ze swoją działalnością (koszty wynagrodzeń, administracyjne, emisji znaków pieniężnych oraz amortyzacji). W 2022 r., w porównaniu z rokiem ubiegłym, nastąpił spadek wyniku z odsetek, związany m.in. ze znacznym wzrostem kosztów prowadzenia polityki pieniężnej NBP, przy jednocześnie wyższym wyniku z odsetek osiągniętym na rynkach zagranicznych, na których inwestowane są rezerwy dewizowe. Z kolei wzrost rentowności dłużnych papierów wartościowych na rynkach zagranicznych przyczynił się do spadku wyniku z operacji finansowych – przez ujemny wynik cenowy transakcji, których przedmiotem były te papiery, oraz koszty niezrealizowane ich wyceny na koniec 2022 r.

15.2.1. Wynik zarządzania rezerwami dewizowymi

Przychody i koszty związane z instrumentami inwestycyjnymi rezerw dewizowych dotyczą głównie odsetek od dłużnych papierów wartościowych i lokat (prezentowanych w wyniku z odsetek), wyniku ze sprzedaży oraz wyceny cenowej dłużnych papierów wartościowych (tylko kosztów wyceny¹¹⁶), a także wyniku z tytułu instrumentów finansowych pozabilansowych (prezentowanych w wyniku z operacji finansowych¹¹⁷). Wynik zarządzania rezerwami dewizowymi jest w dużym stopniu uwarunkowany kształtowaniem się czynników pozostających poza kontrolą NBP. Należą do nich przede wszystkim: wielkość napływających z zagranicy środków w walutach obcych oraz sytuacja na rynkach finansowych – wzajemne relacje kursów walut rezerwowych i względem złotego, stopy procentowe na rynkach

¹¹⁶ Dłużne papiery wartościowe w walutach obcych, z wyjątkiem portfela papierów utrzymywanych do dnia zapadalności, są wyceniane według średniej ceny rynkowej lub na podstawie stawek krzywej rentowności (jeśli ceny rynkowe nie są dostępne). Zgodnie z zasadą ostrożności przychody z wyceny są ujmowane w pasywach bilansu NBP (jako element kapitału NBP) i nie zwiększają wyniku finansowego NBP.

Dłużne papiery wartościowe w walutach obcych utrzymywane do dnia zapadalności wycenia się według ceny czystej skorygowanej o naliczone dyskonto i premię, z pomniejszeniem o odpis aktualizujący.

¹¹⁷ Dotyczy wyceny instrumentów pochodnych wykorzystywanych do zarządzania rezerwami walutowymi.

zagranicznych, wartości indeksów akcyjnych. Na wynik zarządzania rezerwami dewizowymi oddziałuje również przyjęta struktura walutowa rezerw i rodzaj wykorzystywanych instrumentów finansowych.

Tabela 18. Wynik zarządzania rezerwami dewizowymi w 2022 i 2021 r. w podziale na waluty i instrumenty (w mld zł)

2022	USD*	EUR	GBP	CAD	AUD	NOK	NZD	RAZEM
RZIS.1. Wynik z odsetek	3,3	-0,1	0,8	0,9	0,8	0,5	0,4	6,5
Lokaty terminowe	0,1	0,0	0,0	0,0	0,0	0,1	0,1	0,3
Lokaty reverse repo	0,1	0,0	0,2	0,0	0,1	0,0	0,0	0,4
Lokaty repo	-0,1	0,0	-0,1	0,0	-0,1	0,0	0,0	-0,3
Dłużne papiery wartościowe	3,2	-0,2	0,7	0,9	0,8	0,4	0,3	6,1
Inne	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
RZIS.2. Wynik z operacji finansowych	-14,2	-8,1	-4,5	-2,7	-3,6	-1,3	-0,9	-35,2
Zrealizowane różnice cenowe	-4,2	-1,6	-1,3	-0,8	-1,5	-0,3	-0,2	-9,9
Koszty niezrealizowane z wyceny cenowej	-9,9	-6,6	-3,2	-1,9	-2,1	-1,0	-0,7	-25,3
Wynik finansowy za rok obrotowy	-10,9	-8,3	-3,8	-1,8	-2,8	-0,8	-0,5	-28,8

2021	USD*	EUR	GBP	CAD	AUD	NOK	NZD	RAZEM
RZIS.1. Wynik z odsetek	1,4	-0,9	0,1	0,0	0,2	0,2	0,1	1,2
Lokaty terminowe	0,0	-0,3	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	-0,2
Lokaty reverse repo	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Lokaty repo	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Dłużne papiery wartościowe	1,4	-0,6	0,1	0,0	0,2	0,2	0,1	1,4
Inne	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
RZIS.2. Wynik z operacji finansowych	-0,4	-0,1	-0,7	0,0	-0,7	-0,7	-0,4	-2,9
Zrealizowane różnice cenowe	0,5	0,3	0,0	0,0	-0,2	-0,1	0,0	0,5
Koszty niezrealizowane z wyceny cenowej	-0,9	-0,4	-0,7	0,0	-0,5	-0,5	-0,4	-3,4
Wynik finansowy za rok obrotowy	1,0	-1,0	-0,6	0,0	-0,5	-0,5	-0,2	-1,7

Zmiana wyniku finansowego roku bieżącego	-11,9	-7,3	-3,1	-1,8	-2,3	-0,3	-0,3	-27,0
---	--------------	-------------	-------------	-------------	-------------	-------------	-------------	--------------

* Uwzględniono również odsetki od lokat terminowych w złocie, które są naliczane i wypłacane w USD.

Główną przyczyną spadku wyniku zarządzania rezerwami dewizowymi w 2022 r. w porównaniu z poprzednim rokiem był silny wzrost rentowności papierów wartościowych (spadek cen) na rynkach zagranicznych towarzyszący zacieśnianiu polityki pieniężnej przez główne banki centralne w warunkach inflacji oraz spadek zagranicznych indeksów giełdowych. Uwarunkowania rynkowe przełożyły się na koszty z tytułu wyceny cenowej posiadanych przez NBP dłużnych papierów wartościowych oraz ujemny wynik inwestycji w *equity index futures*.

15.2.2. Różnice kursowe walut obcych i cen złota oraz aktualizacja rezerwy kursowej

Wpływ zmian kursów walut obcych i cen złota na wynik finansowy NBP zależy od kształtowania się kursu złotego do walut obcych oraz ceny złota zarówno w trakcie roku (zrealizowane różnice), jak i na dzień bilansowy (niezrealizowane różnice z wyceny zasobów walut obcych i złota). Zrealizowane różnice kursowe są prezentowane w wyniku z operacji finansowych. Na koniec roku wpływ na wynik finansowy NBP z tytułu posiadanych walut obcych jest jednak asymetryczny, podobnie jak w przypadku wyceny

dłużnych papierów wartościowych. Ujemne różnice z tytułu wyceny kursowej walut obcych i cen złota (koszty niezrealizowane) pomniejszają wynik z operacji finansowych. Z kolei dodatnie różnice (przychody niezrealizowane) zwiększają kapitał NBP i nie są ujmowane w wyniku finansowym NBP.

Różnice kursowe są najbardziej zmiennym elementem wyniku finansowego NBP. Wynik z tytułu zrealizowanych różnic kursowych walut obcych i złota w 2022 r. dotyczył głównie transakcji sprzedaży USD, EUR, GBP, CAD, AUD i NOK. W porównaniu z poprzednim rokiem wynik ten wzrósł o 5,8 mld zł (29%), głównie na skutek wzrostu średniorocznej dodatniej różnicy między kursem średnim NBP a średnim kosztem zasobu dla USD, CAD oraz AUD, a także w rezultacie wzrostu wolumenu sprzedaży CAD, EUR, NOK i GBP.

Tabela 19. Różnice kursowe walut obcych i złota oraz wynik z rezerwy kursowej w 2022 i 2021 r. (w mld zł)

	2022									
	USD	EUR	GBP	CAD	AUD	NOK	NZD	Złoto	Pozostałe	Razem
RZIS.2. Wynik z operacji finansowych	14,5	2,2	1,9	0,9	2,2	0,8	0,3	0,3	0,9	25,5
Różnice kursowe	14,5	2,2	1,9	0,9	2,2	0,8	0,3	0,3	0,9	24,0
- zrealizowane różnice kursowe	14,5	2,2	1,9	1,9	2,2	1,2	0,5	0,3	0,9	25,5
- koszty niezrealizowane z wyceny kursowej	0,0	0,0	0,0	-1,0	0,0	-0,3	-0,1	0,0	0,0	-1,4
Wynik z tytułu aktualizacji rezerwy na ryzyko kursowe										1,4

	2021									
	USD	EUR	GBP	CAD	AUD	NOK	NZD	Złoto	Pozostałe	Razem
RZIS.2. Wynik z operacji finansowych	6,6	1,7	1,6	-0,3	1,5	1,2	0,8	6,1	0,0	12,8
Różnice kursowe	6,6	1,7	1,6	-0,3	1,5	1,2	0,8	6,1	0,0	19,4
- zrealizowane różnice kursowe	6,6	1,7	1,6	0,0	1,5	1,2	0,8	6,1	0,0	19,7
- koszty niezrealizowane z wyceny kursowej	0,0	0,0	0,0	-0,3	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	-0,3
Wynik z tytułu aktualizacji rezerwy na ryzyko kursowe										-6,6

Zmiana wyniku z operacji finansowych	7,9	0,5	0,3	1,2	0,7	-0,4	-0,5	-5,9	0,8	12,7
---	------------	------------	------------	------------	------------	-------------	-------------	-------------	------------	-------------

Rezerwa kursowa zabezpiecza bank centralny przed materializacją ryzyka kursowego i jej negatywnym wpływem na wynik finansowy (niekorzystny wpływ na wartość aktywów w walutach obcych ma aprecjacja kursu złotego). W 2022 r. NBP rozwiązał rezerwę kursową na pokrycie kosztów z tytułu niezrealizowanych różnic kursowych w kwocie 1,4 mld zł. Rezerwa kursowa na koniec 2022 r. wyniosła 15,1 mld zł.

15.2.3. Wynik z tytułu prowadzonej polityki pieniężnej

Głównym instrumentem prowadzonej polityki pieniężnej w warunkach nadpłynności krajowego sektora bankowego były bony pieniężne. W związku z emisją bonów pieniężnych NBP ponosi koszty dyskonta (są one prezentowane w wyniku z odsetek). Poziom kosztów prowadzonej polityki pieniężnej zależy głównie od nadpłynności sektora bankowego oraz od poziomu stóp procentowych, stopy rezerwy obowiązkowej i stopy jej oprocentowania ustalanych przez Radę Polityki Pieniężnej. Skutkiem działań zmniejszających negatywny wpływ pandemii COVID-19, prowadzonych przez NBP w latach 2020–2021,

był natomiast dodatni wynik z tytułu odsetek od skupionych dłużnych papierów wartościowych w walucie krajowej (odsetki, dyskonto i premia).

Tabela 20. Wynik z tytułu prowadzonej polityki pieniężnej w 2022 i 2021 r. (w mld zł)

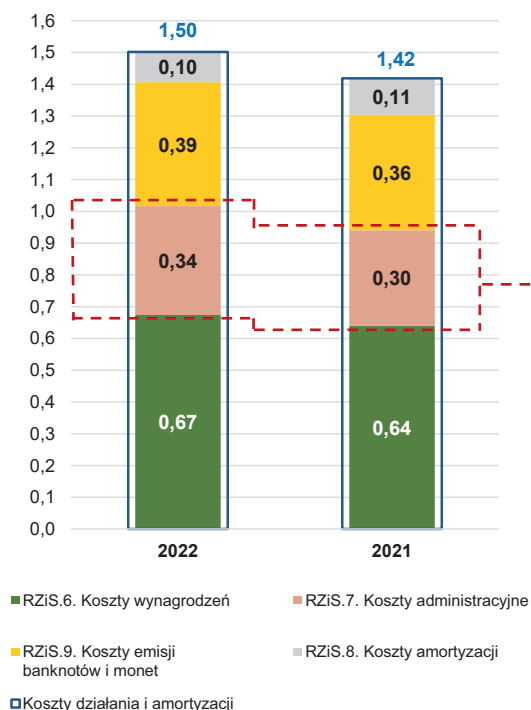
	2022	2021	Zmiana
RZiS.1. Wynik z odsetek	-12,0	1,1	-13,1
Bony pieniężne	-10,4	-0,8	-9,6
Rezerwa obowiązkowa	-3,2	-0,1	-3,1
Depozyt na koniec dnia	-0,4	-0,1	-0,4
Dłużne papiery wartościowe w walucie krajowej	2,2	2,0	0,2
Inne	-0,1	0,0	-0,1

W 2022 r. NBP osiągnął ujemny wynik z tytułu prowadzonej polityki pieniężnej. Spadek wyniku w porównaniu z poprzednim rokiem wiązał się przede wszystkim z rosnącymi kosztami dyskonta od wyemitowanych przez NBP bonów pieniężnych oraz kosztami odsetek od środków rezerwy obowiązkowej (na skutek wzrostu stóp procentowych NBP oraz stopy rezerwy obowiązkowej w 2022 r.).

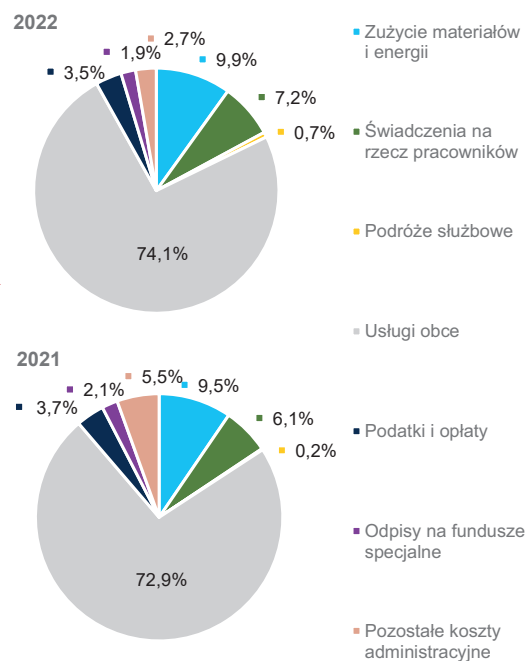
15.2.4. Koszty działania i amortyzacji

W 2022 r. NBP odnotował wzrost kosztów działania i amortyzacji o 0,1 mld zł (5,9%) w stosunku do 2021 r. Było to związane m.in. ze wzrostem kosztów wynagrodzeń zgodnie z przyjętą polityką kadrowo-płacową, kosztów administracyjnych oraz kosztów emisji znaków pieniężnych (tj. kosztów produkcji banknotów i monet). Koszty emisji znaków pieniężnych zależą przede wszystkim od liczby zamówionych banknotów i monet oraz cen ich zakupu, a także od kosztów zakupu kruszcu do produkcji monet.

Wykres 33. Struktura kosztów działania i amortyzacji w 2022 i 2021 r. (w mld zł)

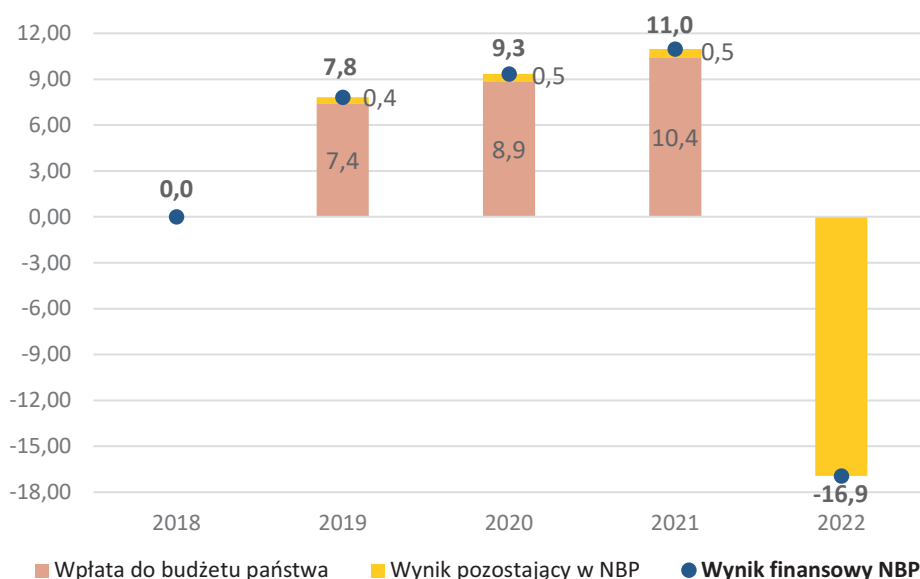
Wykres 34. Struktura kosztów administracyjnych w 2022 i 2021 r. (w %)

15.2.5. Podział wyniku finansowego oraz wpłata z zysku do budżetu państwa

Wynik finansowy NBP za 2022 r. był ujemny i wyniósł -16,9 mld zł. Po zatwierdzeniu przez Radę Ministrów rocznego sprawozdania finansowego NBP za 2022 r. strata za 2022 r. powiększy niepokrytą stratę z lat ubiegłych wykazywaną w pozycji *Strata z lat ubiegłych* w kapitale NBP.

Wykres 35. Wynik finansowy i wpłata z zysku do budżetu państwa w latach 2018–2022 (w mld zł)

Uwaga: wynik podany za dany rok; wpłata do budżetu państwa jest dokonywana w kolejnym roku, po zatwierdzeniu rocznego sprawozdania finansowego NBP przez Radę Ministrów.

Renta mennicza

Z emisją pieniądza gotówkowego wiążą się koszty zakupu banknotów i monet. W przeciwieństwie do innych zobowiązań NBP zobowiązanie z tytułu emisji pieniądza nie podlega oprocentowaniu, a tym samym nie generuje dla NBP kosztów z tytułu odsetek. Pozyskane w zamian aktywa finansowe są natomiast źródłem określonych przychodów dla NBP.

Przychody osiągnięte z aktywów, których źródłem finansowania jest zobowiązanie z tytułu wyemitowanego pieniądza gotówkowego, pomniejszone o koszty emisji, nazywa się rentą menniczą. Stanowią one dochód z emisji pieniądza (*seigniorage*).

Głównym składnikiem aktywów NBP są rezerwy dewizowe (w tym złoto), a od 2020 r. również dłużne papiery wartościowe w walucie krajowej utrzymywane na potrzeby polityki pieniężnej. Z tego względu można przyjąć w uproszczeniu, że dochodem z emisji pieniądza będzie część wyniku z zarządzania rezerwami dewizowymi, w tym z różnic kursowych, oraz wyniku z tytułu dłużnych papierów wartościowych w walucie krajowej, odpowiadająca udziałowi zobowiązań z tytułu emisji pieniądza w sumie aktywów NBP, pomniejszona o koszty emisji znaków pieniężnych. W 2022 r. tak oszacowana renta mennicza wyniosła -1,2 mld zł (8,4 mld zł w 2021 r.).

15.2.6. Rachunek zysków i strat NBP – zestawienie pięcioletnie

Na kwotę wyniku finansowego NBP największy wpływ mają rezerwy dewizowe oraz stopy zwrotu z ich inwestowania (z uwzględnieniem kursów walut obcych), jak też wielkość operacji polityki pieniężnej oraz krajowe stopy procentowe. Zmiany wyniku finansowego najczęściej są spowodowane wahaniami kursów walut obcych względem złotego. Ponadto wpływają na nie zmiany rentowności dłużnych papierów wartościowych na rynkach zagranicznych oraz poziom krajowych stóp procentowych.

Tabela 21. Rachunek zysków i strat NBP w latach 2018–2022 (w mld zł)

	2022	2021	2020	2019	2018
RZiS.1. Wynik z odsetek	-5,8	2,3	3,1	3,3	2,6
RZiS.2. Wynik z operacji finansowych	-9,8	9,9	7,3	5,6	-1,5
RZiS.3. Wynik z prowizji i opłat	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
RZiS.4. Przychody z akcji i udziałów	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
RZiS.5. Pozostałe przychody	0,1	0,2	0,1	0,1	0,1
RZiS.A. Wynik ogółem	-15,4	12,4	10,6	9,0	1,2
RZiS.6. Koszty wynagrodzeń	-0,7	-0,6	-0,6	-0,6	-0,5
RZiS.7. Koszty administracyjne	-0,3	-0,3	-0,2	-0,3	-0,3
RZiS.8. Koszty amortyzacji	-0,1	-0,1	-0,1	-0,1	-0,1
RZiS.9. Koszty emisji banknotów i monet	-0,4	-0,4	-0,3	-0,3	-0,3
RZiS.10. Pozostałe koszty	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
RZiS.B. Wynik finansowy za rok obrotowy	-16,9	11,0	9,3	7,8	0,0